

МЕМОРАНДУМ ПРО ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ ЩОДО ВРЕГУЛЮВАННЯ ПРОБЛЕМНИХ ПИТАНЬ У СФЕРІ ВІДНОВЛЮВАНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ

Цей Меморандум про взаєморозуміння щодо врегулювання проблемних питань у сфері відновлюваної енергетики в Україні (далі – Меморандум) укладений __ червня 2020 р. між:

Кабінетом Міністрів України, Міністерством енергетики та захисту довкілля України (або його правонаступником), Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП), іншими державними органами України (далі – державні органи України) та асоціаціями, що об'єднують інтереси інвесторів/виробників електричної енергії з відновлюваних джерел енергії, а також виробниками електричної енергії з відновлюваних джерел енергії, які приєдналися до цього Меморандуму (далі – Виробники ВДЕ).

I. Передумови

Беручи до уваги, що розвиток відновлюваної енергетики є одним з пріоритетів державної політики в електроенергетичному комплексі та інструментом гарантування енергетичної безпеки і незалежності України,

беручи до уваги, що між Виробниками ВДЕ та державними органами України виникли суперечності стосовно можливих змін у законодавчій та договірній базах функціонування існуючих та майбутніх об'єктів Виробників ВДЕ та подальшого розвитку сфери відновлюваної енергетики України (далі – Суперечності),

беручи до уваги, що до переговорів між Виробниками ВДЕ та державними органами України залучено Центр вирішення спорів Секретаріату Енергетичного Співтовариства,

беручи до уваги, що Виробники ВДЕ та державне підприємство “Гарантований покупець” (далі – Гарантований покупець) уклали договори про купівлю-продаж електричної енергії за “зеленим” тарифом (далі – Договори),

беручи до уваги, що згідно з Договорами та статтею 65 Закону України “Про ринок електричної енергії” Гарантований покупець зобов'язаний своєчасно та в повному обсязі здійснювати оплату за електроенергію, придбану у Виробників ВДЕ,

беручи до уваги, що платіжні зобов'язання Гарантованого покупця перед Виробниками ВДЕ покриваються з доходів отриманих Гарантованим покупцем від продажу в ринок виробленої з альтернативних джерел електричної енергії, з доходів, отриманих від надання оператору системи

передачі послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії, яка оплачується за рахунок тарифу на послугу з передачі електричної енергії, а також з прибутку, отриманого Гарантованим покупцем у рамках виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії,

ураховуючи те, що стрімке зростання встановленої потужності об'єктів відновлюваної енергетики за останній рік, призвело до значного збільшення обсягів виплат виробникам за "зеленим" тарифом,

беручи до уваги, що на Гарантованого покупця також покладаються спеціальні обов'язки щодо забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії, зокрема щодо доступності електричної енергії для побутових споживачів,

беручи до уваги, що питання дефіциту кошторису Гарантованого покупця повинні вирішуватися державними органами України ефективно та справедливо по відношенню до Виробників ВДЕ, а Виробники ВДЕ готові до компромісу з державними органами України щодо вирішення фінансових проблем Гарантованого покупця,

беручи до уваги, що Виробники ВДЕ та державні органи України погоджуються, що цей Меморандум також повинен підтримувати якнайшвидше та надійніше запровадження процесу проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки відновлюваних джерел енергії,

нагадуючи, що на сьогодні Виробниками ВДЕ створюються небаланси, які відображаються як витрати Гарантованого покупця,

погоджуючися з тим, що оператор системи передачі повинен мати достатній набір інструментів та засобів для забезпечення операційної безпеки об'єднаної енергетичної системи (далі – ОЕС) України,

нагадуючи, що договори, укладені між Виробниками ВДЕ та Гарантованим покупцем, є обов'язковими і повинні змінюватися лише за згодою сторін,

погоджуючися з необхідністю подальшого розвитку сфери відновлюваної енергетики в Україні на конкурентних засадах у рамках аукціонної моделі підтримки,

погоджуючися, що цей Меморандум створює та закріплює умови для мирного врегулювання Суперечностей,

Виробники ВДЕ та державні органи України за посередництвом Центру вирішення спорів Секретаріату Енергетичного Співтовариства укладають цей Меморандум, який визначає компромісні пропозиції і підстави для врегулювання Суперечностей.

Виробники ВДЕ та державні органи України висловлюють подяку за підтримку у досягненні домовленостей Секретаріату Енергетичного

Співтовариства, Європейській Комісії, Міжнародному валютному фонду, Європейському банку реконструкції та розвитку, послам Бельгії, Канади, Франції, Німеччини, Норвегії, Південної Кореї, Швеції, Великобританії в Україні та іншим залученим сторонам.

II. Характер цього Меморандуму

З метою уникнення будь-яких сумнівів цей Меморандум не може становити, не може вважатися та не може бути розтлумачений як:

поправка до будь-якого Договору чи будь-якого іншого правового документа;

відмова від будь-якого права чи вимоги, які будь-хто з підписантів цього Меморандуму має або може мати проти інших сторін, що підписали цей Меморандум, у тому числі від права звернення до суду чи арбітражу для захисту своїх прав та інтересів.

III. Взаємні домовленості

Цей Меморандум не породжує додаткових зобов'язань для будь-якої із сторін. Разом з тим Виробники ВДЕ та державні органи України укладають цей Меморандум розуміючи, що запорукою врегулювання Суперечностей є виконання таких дій:

Із сторони державних органів України

1. Державні органи України запропонують та підтримають зміни до Законів України “Про альтернативні джерела енергії”, “Про ринок електричної енергії” та інших законів, які будуть спрямовані на запровадження механізму реструктуризації “зелених” тарифів, а також виконання інших положень цього Меморандуму (далі – Закон про домовленості), та докладуть максимум зусиль для їх прийняття до 1 серпня 2020 року.

2. Державні органи України гарантують, що до прав і обов'язків сторін, визначених Договорами, буде застосовуватися законодавство України, чинне на дату набрання чинності Законом про домовленості (з урахуванням інших змін, внесених для виконання цього Меморандуму). Закон про домовленості передбачатиме відповідні зміни до Закону України “Про режим іноземного інвестування” та Закону України “Про альтернативні джерела енергії” для законодавчого врегулювання зазначених вище питань. Таким чином, Виробники ВДЕ матимуть право подати позов стосовно змін у законодавстві, що виникли після набрання чинності Законом про домовленості (крім інших змін, внесених до актів законодавства для виконання цього Меморандуму), які негативно впливають на економічний стан сторін за такими Договорами.

3. Державні органи України забезпечать повну та своєчасну поточну оплату Гарантованим покупцем Виробникам ВДЕ за відпущену ними електричну енергію з місяця, наступного за місяцем, в якому Закон про домовленості набуде чинності.

4. Державні органи України забезпечать погашення наявної заборгованості за електричну енергію, що виникла у Гарантованого покупця перед Виробниками ВДЕ починаючи з 1 січня 2020 р. у строк до 31 грудня 2021 року. Сплата заборгованості відбуватиметься за таким графіком:

40 відсотків у 4 кварталі 2020 року;

по 15 відсотків щокварталу впродовж 2021 року.

Державні органи України розглянуть питання можливості надання державних гарантій для сприяння залученню кредитів від національних та міжнародних фінансових установ, а також використання інших фінансових інструментів для найшвидшого погашення наявної заборгованості перед Виробниками ВДЕ.

5. НКРЕКП та інші державні органи України разом з ПрАТ “НЕК “Укренерго” забезпечать розроблення та прийняття нормативно-правових актів, необхідних для визначення порядку компенсації за невикористану і невідпущену Виробниками ВДЕ електричну енергію в результаті виконання команд оператора системи передачі електричної енергії відповідно до вимог та положень Закону України “Про ринок електричної енергії” у чинній на дату підписання цього Меморандуму редакції в строк не пізніше одного місяця після набрання чинності Законом про домовленості.

6. Державні органи України запропонують зміни до Законів України “Про ринок електричної енергії”, “Про альтернативні джерела енергії”, інших нормативно-правових актів, які дадуть змогу Виробникам ВДЕ виходити з балансуєчої групи Гарантованого покупця та вільно продавати електричну енергію на ринку, стати стороною, відповідальною за баланс, утворювати балансуєчі групи або обирати відповідальну за баланс сторону, яка надаватиме прогностичні графіки виробництва електроенергії безпосередньо ПрАТ “НЕК “Укренерго”, не втрачаючи при цьому права на отримання компенсації від Гарантованого покупця, розрахованої згідно з відповідною методикою у вигляді різниці між встановленим “зеленим” тарифом або аукціонною ціною та ринковою ціною, але не нижчою, ніж ціна на ринку на “добу наперед”.

7. НКРЕКП разом з іншими державними органами України переглянуть тариф ПрАТ “НЕК “Укренерго” на послугу з передачі електричної енергії та розглянуть питання використання інших фінансових надходжень з метою забезпечення Гарантованим покупцем своєчасного виконання поточних фінансових зобов’язань перед Виробниками ВДЕ в

строк не пізніше одного місяця після набрання чинності Законом про домовленості.

8. Державні органи України переглянуть цінові обмеження, які діють для Гарантованого покупця на ринку “на добу наперед” для цінових заявок на продаж електричної енергії, що виробляється з відновлюваних джерел енергії, та забезпечать створення рівних умов для реалізації електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії та закупленої Гарантованим покупцем за двосторонніми договорами, в строк не пізніше одного місяця після набрання чинності Законом про домовленості.

9. Державні органи України запропонують та підтримають зміни до Закону України “Про ринок електричної енергії” в частині надання права Гарантованому покупцю на здійснення продажу електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії, на аукціонах за двосторонніми договорами та врахування згідно з відповідною методикою різниці, що виникає між ціною її продажу (але не нижчою, ніж ціна на ринку на “добу наперед”) та “зеленим” тарифом або аукціонною ціною, у вартості послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії.

10. Державні органи України разом з державними банками і Національним банком України проведуть оцінку впливу прийнятих Виробниками ВДЕ умов реструктуризації “зеленого” тарифу на платоспроможність Виробників ВДЕ у рамках кредитних програм, за якими залучені грошові кошти на реалізацію об’єктів Виробників ВДЕ, та у разі потреби забезпечать перегляд відповідних нормативно-правових актів Національного банку України з метою усунення негативних наслідків через прийняття рішень щодо здійснення такої реструктуризації.

11. Міністерство енергетики та захисту довкілля (або його правонаступник) перевірятиме та у разі наявності визначених Порядком формування прогнозного балансу електричної енергії об’єднаної енергетичної системи України на розрахунковий рік відхилень оновлюватиме свій щорічний прогнозний баланс електроенергії для наступного обґрунтованого коригування НКРЕКП тарифу на послугу з передачі електричної енергії оператора системи передачі для врахування в його складі вартості послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії.

12. Державні органи України сприятимуть інтеграції об’єктів відновлюваної енергетики в ОЕС України шляхом проведення конкурсів щодо будівництва генеруючої потужності та здійснення заходів з управління попитом, а також шляхом прийняття нормативно-правових актів щодо впровадження, роботи та у разі потреби стимулювання систем балансування і накопичення енергії.

13. Державні органи України визначать та затвердять річні квоти підтримки протягом двох місяців з дня набрання чинності Законом про

домовленості, а також забезпечать проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки до кінця 2020 року.

- 14. Державні органи України запропонують та підтримають зміни до Закону України “Про альтернативні джерела енергії” щодо вдосконалення процедури організації і проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки.

Із сторони Виробників ВДЕ

15. Виробники ВДЕ приймають такі умови реструктуризації “зелених” тарифів:

зменшення розмірів “зелених” тарифів без пролонгації строку дії Договорів:

для об’єктів електроенергетики, що виробляють електричну енергію з енергії сонячного випромінювання (далі – СЕС), встановленою потужністю 1 МВт та більше, що уведені в експлуатацію з 1 липня 2015 р. до 31 грудня 2019 р. включно – на 15 відсотків;

для СЕС, встановленою потужністю до 1 МВт, що уведені в експлуатацію з 1 липня 2015 р. до 31 грудня 2019 р. включно – на 10 відсотків;

для об’єктів електроенергетики, що виробляють електричну енергію з енергії вітру (далі – ВЕС), які уведені в експлуатацію з 1 липня 2015 р. до 31 грудня 2019 р. включно і які складаються з вітроустановок одиничною встановленою потужністю від 2000 кВт та більше – на 7,5 відсотків;

для СЕС та ВЕС, уведених в експлуатацію з 1 січня 2020 р. – на 2,5 відсотків.

- Для всіх об’єктів енергетики, які виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії та введені в експлуатацію до 1 липня 2015 р. встановлюється граничний (максимальний) “зелений” тариф на рівні тарифу, встановленого для електроенергії, виробленої з енергії сонячного випромінювання наземними об’єктами електроенергетики, встановлена потужність яких перевищує 10 МВт і які введені в експлуатацію до 31 березня 2013 р. включно, зменшений на 15 відсотків. Якщо “зелені” тарифи для об’єктів електроенергетики з урахуванням вищезазначених умов реструктуризації перевищують граничний “зелений” тариф, “зелені” тарифи для таких об’єктів знижуються до рівня граничного “зеленого” тарифу.

Зазначені у даному пункті розміри “зелених” тарифів будуть передбачені Законом про домовленості та наберуть чинності одночасно із цим Законом.

16. Виробники ВДЕ, що входять до балансувальної групи Гарантованого покупця, несуть фінансову відповідальність за усі похибки прогнозування виробництва електричної енергії власними об’єктами у розмірі 50 відсотків

з 1 січня 2021 р. та 100 відсотків з 1 січня 2022 року. Разом з тим, до 31 грудня 2029 р. фінансова відповідальність для таких Виробників ВДЕ наступатиме лише у разі перевищення відповідних похибок прогнозування понад 5 відсотків – для СЕС та понад 10 відсотків – для ВЕС.

17. Виробники ВДЕ приймають умови обмеження строків введення нових об'єктів СЕС за “зеленим” тарифом до 31 липня 2020 року.

18. Факт завершення будівництва об'єктів відновлюваної енергетики Виробників ВДЕ, які перемогли на аукціонах з розподілу квоти підтримки, додатково підтверджується актом щодо надання послуг з приєднання до електричних мереж оператора системи передачі або системи розподілу.

Загальні домовленості

19. ПрАТ “НЕК “Укренерго” та Гарантований покупець разом з Виробниками ВДЕ проаналізують та узгодять план удосконалення технології прогнозування погодних умов та прогнозування виробництва електричної енергії відновлюваними джерелами енергії. Міністерство енергетики та захисту довкілля (або його правонаступник) вивчить питання щодо можливості фінансування цього проекту міжнародними фінансовими установами.

20. Виробники ВДЕ, державні органи України, ПрАТ “НЕК “Укренерго” та Гарантований покупець докладуть максимум зусиль для ефективного та оперативного виконання домовленостей, передбачених цим Меморандумом, у найкоротші строки.

21. Секретаріат Енергетичного Співтовариства надаватиме допомогу державним органам України та Виробникам ВДЕ у впровадженні домовленостей, викладених у цьому Меморандумі. У випадку будь-яких спорів у зв'язку з або в контексті впровадження цього Меморандуму Сторони можуть передати спір для мирного вирішення шляхом медіації за підтримки Центру вирішення спорів та переговорів Секретаріату Енергетичного Співтовариства. Початок медіації згідно з цим пунктом не позбавляє права будь-якого Виробника ВДЕ на звернення до суду чи арбітражу для захисту своїх прав та інтересів.

22. Після виконання Сторонами усіх зобов'язань, передбачених цим Меморандумом, державні органи України зобов'язуються в межах компетенції вживати усіх необхідних заходів з метою недопущення прийняття відповідними органами державної влади України законів та інших нормативно-правових актів з погіршення умов провадження господарської діяльності Виробниками ВДЕ, зокрема шляхом запровадження додаткових податків, зборів, штрафів, зменшення “зеленого” тарифу, тощо.

23. Виробники ВДЕ та державні органи України нестимуть власні витрати, пов'язані з виконанням цього Меморандуму.

24. У разі якщо в прийнятому Верховною Радою України Законі про домовленості будуть міститися положення, що суперечать положенням, погодженим Сторонами у цьому Меморандумі, цей Меморандум втрачає чинність, а зазначені у ньому домовленості вважаються такими, що не були досягнутими.

25. Цей Меморандум є публічним та відкритим для приєднання будь-яких виробників електричної енергії з відновлюваних джерел енергії та/або асоціацій, які їх об'єднують, шляхом направлення листа про приєднання до Меморандуму на адресу Міністерства енергетики та захисту довкілля України (або його правонаступника).

26. Умови цього Меморандуму не розповсюджуються на споживачів електричної енергії, у тому числі енергетичні кооперативи та приватні господарства, генеруючі установки яких виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії та для яких на дату підписання цього Меморандуму встановлено "зелений" тариф.

Цей Меморандум складений українською та англійською мовами у трьох (3) примірниках, кожен з яких вважається оригіналом. Виробники ВДЕ, державні органи України та Секретаріат Енергетичного Співтовариства отримують по одному з примірників. У разі виникнення суперечностей чи неоднозначності тлумачення між українською мовою цього Меморандуму та англійським перекладом українська версія має перевагу.

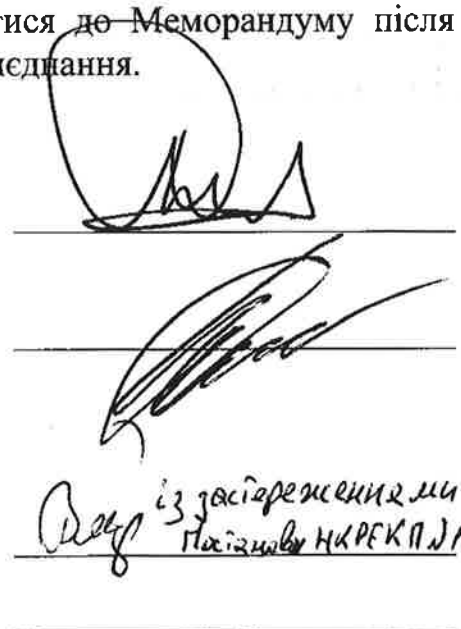
Цей Меморандум набирає чинності з дня його підписання державними органами України та Виробниками ВДЕ, а для виробників електричної енергії з відновлюваних джерел енергії та/або асоціацій, які їх об'єднують, що приймуть рішення приєднатися до Меморандуму після його підписання Сторонами – з моменту їх приєднання.

Прем'єр-міністр України

Т.в.о. Міністра енергетики та захисту довкілля України

Голова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

Голова Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг

із застереженнями згідно
Постанови НКРЕКП Д/11410/17.6

**Голова Центру вирішення спорів
Секретаріату Енергетичного
Співтовариства**

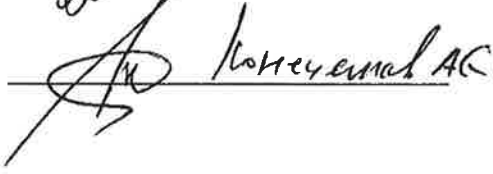

Виробники ВДЕ:

**Європейсько-українське енергетичне
агентство**

**Українська вітроенергетична
асоціація**

**Українська асоціація відновлюваної
енергетики**

_____
_____
_____
_____

_____
_____
_____
_____

